

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, v právnej veci žalobkyne **R.**, so sídlom v T., zastúpenej JUDr. Mag. J. Č., advokátom U. s.r.o., so sídlom v B. a S., s.r.o., so sídlom v B., proti žalovanému **Slovenskému pozemkovému fondu**, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, zastúpenému JUDr. J. M., advokátom B., **o vydanie nehnuteľných vecí**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 6 C 104/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 19. marca 2009 sp. zn. 9 Co 169/2008 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi náhradu trov dovolacieho konania 71,92 € na účet jej právneho zástupcu JUDr. Mag. J. Č., advokáta v B., do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Galanta rozsudkom z 14. apríla 2008 č.k. 6 C 104/2007-276 zamietol návrh žalobkyne, ktorým sa domáhala navrátenia vlastníctva a vydania nehnuteľností v k.ú. D. – parc. č. X.-cesta vo výmere X. m², parc. č. X.-roľa vo výmere X. m², parc. č. X.-roľa vo výmere X. m², vedených v pozemnoknižnej vložke č. X., ktoré sú v súčasnosti vedené v katastri nehnuteľností v registri „X.“ na mape určeného operátu na LV č. X. ako parc. č. X.-ostatné plochy vo výmere X. m², parc. č. X.-orná pôda vo výmere X. m² spolu s dokumentáciou, ktorá k nim prislúcha. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že

v pozemnoknižnej vložke č. X. pre k.ú. D. sú v časti X. označené parcely č. X. vo výmere X. jutier, parcela č. X. vo výmere X. jutier a parcela č. X. vo výmere X. jutier. V časti X. danej pozemnoknižnej vložky pod bodom X. je uvedené, že podľa ustanovenia § 3 ods. 1 nariadenia preds. Slovenskej národnej rady číslo 22/45 Zb. sa vkladá vlastnícke právo Slovenskej univerzitnej základiny a v bode X. sa poznamenáva, že nehnuteľnosti vedené na strane X. sú predmetom revízie nariadenia č. 142/47 Zb. Žalobkyňa zaslala žalovanému list z 30. marca 2006, ktorým ho vyzvala podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam (špecifikovaným v prílohe) nachádzajúcim sa v k.ú. D. Vo výzve okrem iného uviedla, že predmetné nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu odňatím bez náhrady. Podľa identifikácie parciel Katastrálneho úradu N., Správa katastra Š., nehnuteľnosti vedené v pozemnoknižnej vložke č. X. nachádzajúce sa v k.ú. D. vedené ako parc. č. X. boli zapísané na LV č. X. ako parc. č. X. o výmere X. m² a na LV č. X. ako parc. č. X. o výmere X. m², nehnuteľnosti vedené v pozemnoknižnej vložke č. 1 ako parcely č. X. a X. boli zapísané na LV č. X. ako parc. č. X. o výmere X. m². Vlastníkom týchto nehnuteľností je žalovaný. S poukazom na § 1, § 2 ods. 2, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. sa pre úspešnosť oprávnenej osoby v prípade výzvy na vydanie nehnuteľností voči povinnej osobe vyžaduje, aby do 30. apríla 2006 boli povinnej osobe preukázané skutočnosti v zmysle § 3 ods. 1 toho zákona, a aby už z výzvy bolo zrejmé a jasné vydania akých nehnuteľností sa oprávnená osoba voči povinnej osobe domáha. Výzva bola síce žalovanému doručená včas, nemožno ju však považovať za perfektnú. Svoj nárok teda žalobkyňa nepreukázala. Navyše v porovnaní so žalobou je neúplná (vo výzve nežiadala vydanie parc. č. X. – ostatná plocha o výmere X. m²). K pasívnej legitimácii žalovaného prvostupňový súd uviedol, že za povinnú osobu zákon označuje právnickú osobu, ktorá ku dňu účinnosti zákona spravuje nehnuteľné veci vo vlastníctve Slovenskej republiky, obce alebo nehnuteľnú vec drží. Rozhodným kritériom u povinnej osoby je držba, nie vlastníctvo. Nakoľko žalovaný je vlastníkom sporných nehnuteľností a žalobkyňa nepreukázala, že tieto aj drží, nepreukázal pasívnu legitimáciu žalovaného. Súd mal ale za preukázané, že žalobkyňa v spore aktívne legitimovaná je. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 19. marca 2009 č.k. 9 Co 169/2008-428 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť žalobkyni vydať a navrátiť vlastnícke právo k nehnuteľnosti vedenej Katastrálnym úradom N., Správa katastra Š. v obci D., k.ú. D. v katastri nehnuteľností v registri X. na mape určeného operátu na LV č. X. ako parc. č. X.-orná pôda o výmere X. m² do troch dní od

právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa nie je v celom rozsahu vecne správny. Žalobkyňa výzvou z 30. marca 2006 doručenou žalovanému 6. apríla 2006 vyzvala žalovaného podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam nachádzajúcim sa v k.ú. D., ktoré tvoria poľnohospodársku pôdu, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti s tým, že nehnuteľnosti špecifikuje v prílohe k výzve podľa ich zápisu v pozemnoknižnej vložke č. X., identifikácie parciel č. B.z 6. marca 2006, ktoré listiny zaslala spolu s rovnopisom výzvy. Ďalej je vo výzve uvedené, že R. ako cirkevná právnická osoba, registrovaná na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky, cirkevný odbor, je zákonným nástupcom všetkých nehnuteľných vecí na jej území po zaniknutých alebo zrušených cirkevných organizáciách rímskokatolíckej cirkvi v zmysle uznesenia Konferencie biskupov Slovenska zn. X. z 14. septembra 1995. Pôvodným vlastníkom uvedeným v pozemnoknižnej vložke je cirkevná právnická osoba Slovenská univerzitná základina, ktorá bola zriadená ako zbožná základina na základe rozhodnutia Márie Terézie z majetkov katolíckej cirkvi Prepoštvstva blahoslavenej Panny Márie v T. Slúžila ako majetkový základ Katolíckej trnavskej univerzity zriadenej Kardinálom P. P.. V závere výzvy žalobkyňa ešte uviedla, že nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu z dôvodu uvedeného v § 3 ods. 1 písm. c/ zákona (odňatie bez náhrady v zmysle zákona č. 142/1947 Zb.), čo osvedčuje zápis v pozemnoknižnej vložke. Uvedenú výzvu považoval odvolací súd za perfektnú, dostatočne špecifikovanú. K námietke žalovaného, že pôvodne zapísaný vlastník nehnuteľnosti Slovenská univerzitná základina nebola subjektom cirkevným súd poznamenal, že základiny boli zakladané z titulu kanonického práva za účelom plnenia cieľov všeobecného záujmu zverených katolíckej cirkvi. Základiny štúdií boli určené na prevádzku univerzít, škôl, školských zariadení a chudobných študentov. Univerzitná základina bola založená z podnetu ostrihomskeho biskupa P. , ktorý v roku 1636 v T. zriadil univerzitu s teologickou a filozofickou fakultou. Po vzniku prvej Československej republiky bol na majetok cirkvi uvalený štátny dozor. Až do roku 1935 boli fondové majetky spravované samostatnou likvidačnou komisiou. Z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spise, a to rozsudku zmiešaného Slovensko-maďarského rozhodcovského súdu z roku 1933 vyplynulo, že sporný majetok knihovaný na univerzitnú základinu vlastnícky patril Univerzite P. , ktorá mala predať majetok univerzitnému fondu, avšak štát ako vlastník nebol nikdy intabulovaný a nenadobudol uvedený majetok do vlastníctva. Odvolací súd mal za to, že žalobkyňa je oprávnená ako nástupca po pôvodne zapísanom vlastníkovi Slovenskej univerzitnej základine, ktorej majetok bol majetkom cirkevným, i keď

bol spravovaný štátom až do jeho prechodu na štát v období roku 1948. Pokiaľ ide o parcelu č. X., odvolací súd uviedol, že tento pozemok nie je poľnohospodárskou pôdou, preto ju nemožno vydať. Navyše ju žalobkyňa pôvodne vo výzve vydať nežiadala. Pokiaľ ide o pasívnu legitimáciu žalovaného odvolací súd uviedol, že povinná osoba je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti zákona č. 161/2005 Z.z. spravuje nehnuteľné veci vo vlastníctve Slovenskej republiky, obce alebo nehnuteľnú vec drží. Žalovaný je teda nepochybne subjektom, ktorý nehnuteľnosti vo vlastníctve Slovenskej republiky spravuje. K všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam dospel k záveru, že vydanie nehnuteľností na základe výzvy žalobkyne je dôvodné iba sčasti, keďže bola splnená podmienka riadnej výzvy, teda riadne uplatneného práva, taktiež bola splnená podmienka aktívnej a pasívnej legitimácie účastníkov konania a preto považoval za dôvodné vydanie nehnuteľnosti parcely č. E. – poľnohospodárska pôda o výmere X. m², zapísaná na LV č. X. pre k.ú. D. Odvolací súd teda v tejto časti zmenil prvostupňový rozsudok a priznal žalobkyni vlastnícke právo k uvedenej parcele a vo zvyšnej časti zamietajúci rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V časti trov konania odvolací súd zmenil prvostupňové rozhodnutie tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu v súlade s ustanovením § 142 ods. 2 O.s.p., keďže účastníci mali v konaní úspech len čiastočný. Rovnako rozhodol aj o trovách odvolacieho konania.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v jeho zmeňujúcej časti podal žalovaný dovolanie. Žiadal, aby bol v tejto časti zrušený a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Podotkol, že žalobkyňa neuplatnila reštitučný nárok v súlade s § 5 ods. 1 reštitučného zákona – nepreukázala v prekluzívnej lehote do 30. apríla 2006 žalovanému, že jej bolo odňaté vlastnícke právo k dotknutým nehnuteľnostiam a nepreukázala ani to, akým spôsobom ustanoveným v § 3 ods. 1 reštitučného zákona jej bolo vlastnícke právo odňaté. Podľa názoru žalovaného nepostačuje odkaz na príslušnú pozemkovoknižnú vložku. Reštitučný predpis je svojím obsahom a podmienkami preklúzie nároku práva najrigoróznejší oproti doterajším reštitučným predpisom. Samotná výzva bez splnenia zákonnej podmienky preukázania skutočností podľa § 3 sama osebe nezakladá právo na navrátenie vlastníctva. Rozsudkom zmiešaného Československo – maďarského rozhodcovského súdu č. 221 z 3. februára 1933 bolo deklarované, že majetok knihovaný na meno Maďarská kráľovská univerzitná základina patrí Univerzite P. ako samostatnej právnickej osobe. Proti tomuto rozsudku sa Československá republika odvolala na Medzinárodný súdny dvor v Haagu, ktorý 15. decembra 1933 rozsudok zmiešaného Československo – maďarského rozhodcovského súdu potvrdil. Následne sa malo rozhodovať o hodnote majetku a o výške náhrady škody.

Žalovanou stranou v týchto sporoch, ako aj povinnou na vydanie nehnuteľností, bola Československá republika. Žalobkyňa si uvedomovala, že vrátiť vec môže iba jej vlastník. Ak by bola vlastníkom rímskokatolícka cirkev, ako to tvrdí, logicky žalovanou stranou, ako povinnou osobou vydať majetok, by bola ona. Majetok Československého univerzitného fondu, ktorý tvoril jeho kmeňové imanie nachádzajúce sa po roku 1918 na území bývalej Československej republiky bolo pôvodom štátne, štátom zakúpené a štátom do Československého univerzitného fondu vložené. Podstatné pri reštitúcii majetku po pôvodnej (zaniknutej) základine je ten subjekt, ktorý majetok do majetku základiny vložil. S poukazom na vyššie uvedené, je to jednoznačne bývalá Československá republika, ktorá tento majetok odkúpila a následne ho vložila do majetku Československého univerzitného fondu, aby výnosy z tohto fondu aj naďalej slúžili na všeobecne prospešné vzdelávacie účely. Žalovaný aj naďalej tvrdí, že Československý univerzitný fond, ako je zapísaný pod X., v pozemkovoknižnej vložke č. X. pre k.ú. K., nemá nič spoločné s majetkom rímskokatolíckej cirkvi. Majetok maďarského kráľovského univerzitného fondu na Slovensku je samostatnou právnickou osobou a má teraz názov Československý univerzitný fond. Základiny sú účelové organizácie (združenia) majetku, ktorým právny poriadok priznáva právnu subjektivitu. V našom právnom poriadku aj pre vznik základiny platí zásada voľného tvorenia základín; základina vznikne, keď zakladateľ určí majetkový substrát, základ organizácie a trvalý cieľ, ktorému má slúžiť. Záverom poukázal na skutočnosť, že v spore nie je žalovaný pasívne legitimovaný.

Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu ho navrhla zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní

uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto zákonom ustanovení (t.j., či nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či nesprávne obsadeným súdom). Dovolateľ žiadnu z vyššie menovaných väd konania nenamietal a ani dovolací súd existenciu žiadnej z nich nezistil.

Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci v otázke ne/súladu výzvy so zákonom, aktívnej a pasívnej legitímácie.

Dovolací súd sa vzhľadom na uvedené zaoberal dovolacími námietkami s poukazom na parc. č. X.-orná pôda o výmere X. m², k.ú. D.

Podľa § 1 zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len zákon č. 161/2005 Z.z.) tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu 1) a prechod vlastníctva k niektorým nehnuteľným veciam.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 161/2005 Z.z. právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam podľa odseku 1 môže uplatniť oprávnená osoba, ktorou je registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky vrátane ich útvarov, ktoré majú právnu subjektivitu, ktorých nehnuteľná vec prešla

do vlastníctva štátu, obce v období od 8. mája 1945, židovským náboženským obciam od 2. novembra 1938 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 3.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. povinnou osobou je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti tohto zákona spravuje nehnuteľné veci vo vlastníctve Slovenskej republiky, obce alebo nehnuteľnú vec drží.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam môže uplatniť oprávnená osoba písomnou výzvou voči povinnej osobe do 30. apríla 2006, ak v tejto lehote preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v tejto lehote právo zaniká.

Z dôvodovej správy k uvedenému zákonu vyplýva, že existujúci právny stav, najmä zákon č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom preukazovali, že vlastníckemu právu k pôde fyzických osôb a náprave krívd spáchaných na tomto majetku fyzickým osobám v rozhodnom období poskytoval štát vyššiu ochranu ako náprave krívd spáchaných na majetku cirkví a náboženských spoločností podľa zákona č. 282/1993 Z.z. v platnom znení, čím boli porušené ústavné práva týchto subjektov a ústavná rovnosť ochrany vlastníctva. Cieľom zákona č. 161/2005 Z.z. je umožniť oprávneným osobám, ktoré nestihli uplatniť svoj nárok v stanovenej lehote, aby tento mohli uplatniť v novej lehote a aby sa poskytla rovnaká ochrana vlastníctva fyzickým osobám a vlastníctva cirkvám a náboženským spoločnostiam.

Žalobkyňa výzvou z 30. marca 2006 doručenou žalovanému 6. apríla 2006 vyzvala žalovaného na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam nachádzajúcim sa v k.ú. D., ktoré tvoria poľnohospodársku pôdu, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti. Nehnuteľnosti špecifikovala v prílohe k výzve podľa ich zápisu v pozemnoknižnej vložke č. X., identifikácie parciel č. X. z 6. marca 2006. Vo výzve uviedla, že R. ako cirkevná právnická osoba, registrovaná na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky, cirkevný odbor, je zákonným nástupcom všetkých nehnuteľných vecí na jej území po zaniknutých alebo zrušených cirkevných organizáciách rímskokatolíckej cirkvi v zmysle uznesenia Konferencie biskupov Slovenska zn. X. z 14. septembra 1995. Pôvodným vlastníkom bola cirkevná právnická osoba Slovenská univerzitná základina, ktorá bola

zriadená ako zbožná základina na základe rozhodnutia Márie Terézie z majetkov katolíckej cirkvi Prepoštvstva blahoslavenej Panny Márie v Turci. Slúžila ako majetkový základ Katolíckej trnavskej univerzity zriadenej J. Em. Kardinálom P. P. Nehnutelnosti z pozemnoknižnej vložky č. X. prešli do vlastníctva štátu z dôvodu uvedeného v § 3 ods. 1 písm. c/ zákona č. 161/2005 Z.z. (odňatie bez náhrady v zmysle zákona č. 142/1947 Zb.), čo osvedčuje zápis v pozemnoknižnej vložke.

Zákon č. 161/2005 Z.z. je podľa predmetu v ňom obsiahnutej právnej úpravy reštitučným predpisom, ktorého účelom je zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd. Orgány štátu sú pri aplikácii a interpretácii tohto predpisu povinné postupovať v súlade so zákonnými záujmami subjektov, ktorých ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. K splneniu jeho účelu a cieľa je preto nutné, aby súdy interpretovali tento predpis vo vzťahu k oprávneným osobám čo najústretivejšie v duchu snahy o zmiernenie niektorých majetkových krívd, v dôsledku ktorých k prechodu majetku došlo (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2010 sp. zn. 4 Cdo 247/2009).

V prípade písomnej výzvy podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. nemožno ustúpiť od požiadavky určitosti tohto jednostranného právneho úkonu ako podmienky jej platnosti v súlade s § 37 Občianskeho zákonníka. Avšak vzhľadom na to, že v § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. nie je bližšie vymedzený obsah pojmu „výzva“ a jej náležitosti, potom sa stanovenie minimálnych kritérií pre jej určitosť a platnosť musí spravovať takým výkladovým pravidlom, ktorý sleduje naplnenie účelu zákona. Stanovenie minimálnych kritérií pre určitosť a platnosť výzvy nesmie opomenúť ani to, či obsah výzvy je spôsobilý vyvolať zákonodarcom zamýšľané účinky, a rovnako je namieste neopomenúť a prihliadať na konkrétne okolnosti veci vrátane subjektu oprávnenej a povinnej osoby. Vzhľadom na už uvedené nemožno pri výzve oprávnenej osoby podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. ustúpiť od požiadavky minimálnej konkretizácie nehnuteľností, ku ktorým si oprávnená osoba uplatňuje reštitučný nárok a uvedenia dôvodu, o ktorý ho opiera. Na splnenie požiadavky určitosti výzvy požiadavka minimálnej konkretizácie nehnuteľností bola splnená označením príslušnej pozemkovoknižnej vložky a katastrálneho územia (porovnaj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 7. júla 2010 sp. zn. I. ÚS 12/2010).

Na základe uvedeného sa dovolací súd stotožnil s názorom odvolacieho súdu, že výzva spĺňala všetky náležitosti vyžadované zákonom pokiaľ ide o uvedenú parcelu.

K ďalšej námietke dovolateľa dovolací súd uvádza, že žalobkyňa je v konaní aktívne legitimovaná.

Vzniknuté fondy (základiny), študijný fond, zriadený panovníckym aktom Márie Terézie, a náboženský fond súdna prax za prvej Československej republiky (porovnaj napr. Nález Najvyššieho správneho súdu zo 17. apríla 1924 č. 6486, nález toho istého súdu z 8. marca 1926 č. 4515, rozhodnutia Boh. A 3968/1924, Boh. A 5402/1926) aj právna teória (porovnaj napr. Slovník veřejného práva československého, zv. II., Polygrafia, Brno, 1932, st. 691 a nasl. : heslo Náboženské fondy) považovali za verejné fondy. Predstavovali osobitné majetkové podstaty nadačného typu a ich majetok spravoval štát s určením pre podporu katolíckej cirkvi. Tieto fondy mali slúžiť potrebám katolíckej cirkvi – ich účel (ako aj pôvod) mal bezprostrednú spojitosť s touto cirkvou. Odhliadnuc od predošlého historického vývoja treba zdôrazniť, že v porovnaní s Českom, na Slovensku v päťdesiatych rokoch minulého storočia došlo k rozdielnemu vývoju : fondový život tu zanikol – došlo k ukončeniu činnosti fondu (pozri Pejs, Oldřich : K historickým souvislostem existence náboženské matice u nás, in Čtyřicet let církevních zákonů v Československu, Sekretariát vlády ČSR pro věci církevní, Praha, 1989, nález Ústavného súdu Českej republiky z 3. augusta 2005, sp. zn. II. ÚS 189/02, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 2. novembra 2006 č.k. 5 A 35/2002-73). Za situácie, keď na Slovensku už nepôsobí náboženská základina (fond), ktorej majetok bol priamo zviazaný s rímskokatolíckou cirkvou (pôvodom aj účelom), dovolací súd dospel k záveru, že pre posúdenie, či žalobkyňa je alebo nie je oprávnenou osobou, nie je podstatnou samotná skutočnosť, že náboženská základina (fond) netvorila súčasť hierarchického zriadenia rímskokatolíckej cirkvi. Pri výklade pojmu oprávnenej osoby pre účely uvedeného zákona nemožno totiž obísť, aký bol pôvod (majetkový základ), účel a ciele uvedeného fondu a zároveň stav, že ukončením jeho činnosti sa zmarili účel a ciele fondu bezprostredne zviazané s rímskokatolíckou cirkvou, t.j., že krivda spáchaná na tomto fonde predstavovala priamu krivdu voči rímskokatolíckej cirkvi, ktorú napraviť nepochybne sledoval zámer reštitučného zákona. Iný výklad tohto zákona by znamenal nenaplnenie základného princípu všeobecnej spravodlivosti a morálky spoločnosti pri vrátení tohto odňatého majetku. Prijatý výklad nie je v žiadnom prípade až nepripustne rozširujúcim, dokonca je konformný aj s judikatúrou prijímanou za prvej Československej republiky, kedy sa pre účely aplikácie príslušnej zákonnej úpravy majetok verejného fondu (náboženského) chápal (posudzoval) aj ako cirkevný majetok (dôvody rozhodnutia Najvyššieho súdu z 21. marca 1922 R I 313/22).

Identické stanovisko, od ktorého nebol dôvod sa odchýliť, zaujal už v podobnej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 28. augusta 2008 sp. zn. 1 Cdo 247/2006 a rozhodnutí z 27. februára 2009 sp. zn. 1 M Cdo 9/2007.

Pre úplnosť je potrebné poukázať aj na rozsudok z 28. februára 2003 sp. zn. 3 Cdo 119/2002, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky uznal R. za oprávnenú osobu (§ 2 ods. 1 zák. č. 282/1993 Zb. v znení zákona č. 97/2002 Z.z.) vo vzťahu k majetku patriacemu a odňatému náboženskej základine.

Dovolací súd preto považuje v súlade s účelom a zmyslom zákona č. 161/2005 Z.z., aby v prejednávanej veci za oprávnenú osobu bola považovaná R. v Slovenskej republike (žalobkyňa).

K pasívnej legitímácii žalovaného treba dodať, že povinnou osobou v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti zákona č. 161/2005 Z.z. spravuje nehnuteľné veci vo vlastníctve Slovenskej republiky, obce alebo nehnuteľnú vec drží. Niet pochyb, že sa jedná o žalovaného, tak ako konštatoval odvolací súd.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky v dovolacom konaní dospel k záveru, že nie sú dané dôvody dovolania a zároveň nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť. Preto v súlade s § 243b ods. 1 O.s.p. dovolanie ako nedôvodné zamietol.

V dovolacom konaní nebol žalovaný úspešný. Právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalobkyni (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalobkyni právo na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v sume 71,92 € za jeden úkon právnej služby – vyjadrenie k dovolaniu podľa § 11 ods. 1, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ako aj s poukazom na § 149 ods. 3 O.s.p.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová